

MUSEUM SILKEBORG

ÅRSRAPPORT 2022

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Oplysninger om museet.....	2
Ledelsens påtegning.....	3
Den uafhængige revisors revisionspåtegning	4
Ledelsesberetning	7
Anvendt regnskabspraksis.....	23
Resultatopgørelse for 2022	25
Balance pr. 31.12.2022.....	26
Noter til årsregnskabet 2022	27
Regnskabsmæssig note bygherrebetalte arkæologiske undersøgelser.	32

OPLYSNINGER OM MUSEET

Navn

Museum Silkeborg S/I
Hovedgårdsvej 7
8600 Silkeborg

CVR-nr.

31 97 46 15

Museets hjemsted og hovedaktivitet

Museets hjemsted er Silkeborg Kommune.

Museet er et statsanerkendt kulturhistorisk lokalmuseum og skal virke for sikringen af Danmarks kulturarv samt gøre samlingerne tilgængelige for offentligheden.

Bestyrelse

Martin Jakobsen
Johan Brødsgaard
Anders Hartvig
Gregers Thomsen
Karen Rysgaard
Jette Behrens

Direktion

Ole Nielsen

Revision

BDO Statsautoriseret revisionsaktieselskab

LEDELSENS PÅTEGNING

Bestyrelse og ledelse har dags dato aflagt årsregnskabet for 2022 for Museum Silkeborg.

Årsregnskabet er aflagt under iagttagelse af årsregnskabslovens regler, klasse A og retningslinjerne i Kulturministeriets bekendtgørelse nr. 1701 af 21. december 2010 om økonomiske og administrative forhold for modtagelse af driftstilskud fra Kulturministeriet. Årsregnskabet er aflagt i overensstemmelse med god regnskabsskik som er beskrevet i regnskabspraksis side 23-24 i årsregnskabet og i regnskabsbestemmelserne i vedtægterne. Årsregnskabet giver efter vores opfattelse et retvisende billede af museets aktiver og passiver, den finansielle stilling og resultat.

Der er efter regnskabsårets afslutning ikke indtruffet begivenheder, der væsentlig vil kunne påvirke vurderingen af museets finansielle stilling.

Silkeborg, den 27. marts 2023

Direktion:

Ole Nielsen

Bestyrelse:

Martin Jakobsen
Formand

Johan Brødsgaard

Anders Hartvig

Gregers Thomsen

Karen Rysgaard

Jette Behrens

DEN UAFHÆNGIGE REVISORS REVISIONSPÅTEGNING

Til bestyrelsen for Museum Silkeborg

REVISIONSPÅTEGNING PÅ ÅRSREGNSKABET

Konklusion

Vi har revideret årsregnskabet for Museum Silkeborg for regnskabsåret 1. januar til 31. december 2022, der omfatter anvendt regnskabspraksis, resultatopgørelse, balance og noter. Årsregnskabet udarbejdes efter årsregnskabslovens regler, Klasse A og bekendtgørelse nr. 1701 af 21. december 2010 om økonomiske og administrative forhold for modtagere af driftstilskud fra Kulturministeriet.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af museets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2022 samt af resultatet af museets aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2022 i overensstemmelse med årsregnskabslovens regler, Klasse A og bekendtgørelse nr. 1701 af 21. december 2010 om økonomiske og administrative forhold for modtagere af driftstilskud fra Kulturministeriet.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark og standarderne for offentlig revision, idet revisionen udføres på grundlag af bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 1701 af 21. december 2010. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet". Vi er uafhængige af museet i overensstemmelse med International Ethics Standards Board for Accountants' internationale retningslinjer for revisorers etiske adfærd (IESBA Code) og de yderligere etiske krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse krav og IESBA Code. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Fremhævelse af forhold vedrørende revisionen

Museet har i overensstemmelse med bekendtgørelse nr. 1701 af 21. december 2010 om økonomiske og administrative forhold for modtagere af driftstilskud fra Kulturministeriet indarbejdet budgettal for regnskabsåret i resultatopgørelsen. Disse budgettal har ikke været underlagt revision.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med årsregnskabslovens regler, Klasse A og bekendtgørelse nr. 1701 af 21. december 2010. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere museets evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere museet, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark og standarderne for offentlig revision, idet revisionen udføres på grundlag af bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 1701 af 21. december 2010, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugerne træffer på grundlag af årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark og standarderne for offentlig revision, idet revisionen udføres på grundlag af bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 1701 af 21. december 2010, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af museets interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om museets evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at museet ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af årsregnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om årsregnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.

Vi kommunikerer med ledelsen om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til årsregnskabslovens regler, Klasse A og bekendtgørelse nr. 1701 af 21. december 2010 om økonomiske og administrative forhold for modtagere af driftstilskud fra Kulturministeriet.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med kravene i årsregnskabslovens regler, Klasse A og bekendtgørelse nr. 1701 af 21. december 2010 om økonomiske og administrative forhold for modtagere af driftstilskud fra Kulturministeriet. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

ERKLÆRING I HENHOLD TIL ANDEN LOVGIVNING OG ØVRIG REGULERING

Udtalelse om juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision

Ledelsen er ansvarlig for, at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Ledelsen er også ansvarlig for, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de aktiviteter, der er omfattet af årsregnskabet. Ledelsen har i den forbindelse ansvar for at etablere systemer og processer, der understøtter sparsommelighed, produktivitet og effektivitet.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at gennemføre juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision af udvalgte emner i overensstemmelse med standarderne for offentlig revision. I vores juridisk-kritiske revision efterprøver vi med høj grad af sikkerhed for de udvalgte emner, om de undersøgte dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med de relevante bestemmelser i bevillinger, love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis. I vores forvaltningsrevision vurderer vi med høj grad af sikkerhed, om de undersøgte systemer, processer eller dispositioner understøtter skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de aktiviteter, der er omfattet af årsregnskabet.

Hvis vi på grundlag af det udførte arbejde konkluderer, at der er anledning til væsentlige kritiske bemærkninger, skal vi rapportere herom i denne udtalelse.

Vi har ingen væsentlige kritiske bemærkninger at rapportere i den forbindelse.

Aarhus den 27. marts 2023

BDO Statsautoriseret revisionsaktieselskab
CVR-nr. 20 22 26 70

Søren Peter Nielsen
Statsautoriseret revisor

LEDELSEBERETNING 2022**Af Ole Nielsen, museumsdirektør****Forord**

2022 blev det første år siden 2019, hvor Covid-19 ikke satte sig på hovedparten af dagsordenen, og det var virkeligt dejligt. Efter to ugers nedlukning i januar, var det som om pandemien var brændt ud, og vi kunne nyde et år, hvor vi måtte mødes, have besøg og igen kunne lukke hele hold ind til Tollundmanden, i kaffe-stuen på Blichereggen og hvor gæsterne kunne flokkes om papirmagerne ved bøtten på Papirmuseet. Vi kunne også holde indendørs koncerter og deltage i nogle af de fester, som byen er så kendt for – Riverboat Jazzfestival og Regattaen. Andre udfordringer dukkede op, da Rusland d. 24. februar angreb Ukraine. Da blev energikrise skrevet på listen, og det pustede til den allerede høje inflation. Som alle andre har museet også mærket til de stærkt forhøjede energipriser og forsøger at spare – i skrivende stund er der 18 grader C. på kontoret. Trods det kan museet faktisk se tilbage på et udmærket 2022. Vi har med godt 37.000 gæster haft det højeste besøgstal i over ti år, og vore brugerundersøgelser viser, at vore gæster faktisk synes, at vi er værd at besøge, og at vi har venlige og imødekommende medarbejdere. I de foregående år kunne arkæologerne dårligt følge med til de mange udstykninger af boligområder, og måtte halse fra udgravning til udgravning. I år har der været mere stille på den front. Mon ikke kombinationen af høj inflation, krig i Ukraine, energikrise og internationale leveranceproblemer har gjort, at mangt en bygherre har valgt at tøve en kende. Det har haft den positive effekt, at der nu endelig har været tid til at skrive mange af de udskudte udgravningsberetninger. Efter at alle arkæologerne har skrevet i næsten et år, er vi godt med på det område.

Udstillinger**Papirmuseet**

Vi har i flere år talt om at opgradere Papirmuseets udstilling. Faktisk er Papirmuseet jo alt andet end udstillingsbåret. Det er først og fremmest et autentisk produktionsmiljø, hvor man i sin tid lavede sikkerhedspapir – dvs. papir til aktier, obligationer og pengesedler. Formidlingen har igennem årene i høj grad været båret af den mundtlige fortælling på stedet og demonstration af det gamle håndværk, at øse papir. Vi følte dog, at formidlingen med fordel kunne forstærkes med andre platforme, der dels kunne understøtte det talte ord og dels kunne formidle for et publikum, når der ikke lige var en rundviser til stede. Vi valgte at fortælle igennem projektorer på de eksisterende vægge. Det er synligt, men uden at ødelægge det autentiske produktionslokale. I samme ombæring blev fabriksmodellen og introduktionen foran indgangen opdateret. Vi har nu haft en hel højsæson til at se de nye tiltag an, og overordnet fungerer de som planlagt, og er således med til at gøre Papirmuseet mere attraktivt i lavsæsonen, samtidig med at de understøtter ansatte og frivillige i højsæsonen.

Blichereggen

Efterårets udstilling Ederbroderemig med protestbroderier overvintrede på Blichereggen og stod - i protest - frem til d. 18. april. Den 7. maj var ansigtet lagt i mere eftertænksomme folder, da borgmester Helle Gade kunne åbne udstillingen Elsket og Savnet – om livet med døden. Udstillingen handlede om døden, og om hvordan vi mennesker har forholdt os til næres dødsfald og bearbejdet tabet og sorgen. Udstillingens udgangspunkt var museets samling af mindeblade, gravminder i sten, jern, træ og på papir, suppleret med eksempler på nulevendes liv med deres afdøde i form af personlige fysiske minder. Udstillingen fik en fin præsentation i TV-Midtvest. Op imod efterårsferien kunne vi åbne en tredje udstilling, bestående af kunstværker, inspireret af heden. Helle Bovbjerg har været kurator på udstillingen Vendepunkt på Heden, som tog udgangspunkt i seks kunstneres vandringer i Kongenshus Mindepark. Kunstnerne er, foruden keramikeren Helle Bovbjerg selv, keramikeren Vinni Frederiksen, tekstilkunstnerne Birgitte Munk og Astrid Skibsted, forfatter Gerd Laugesen og billedkunstner Mette Mailund Strong. Hver især har de ladet sig inspirere af det landskab, hvor også St. St. Blicher fandt så megen inspiration.

Hovedgården

Særudstillingen Silkeborg outdoor – fra overlevelse til oplevelse, der fortalte om de til dels skjulte kulturhistoriske værdier i landskabet omkring Silkeborg, åbnede i foråret 2021 og stod frem til efterårsferien 2022. Således supplerede og overlappede den ganske godt arbejdet med I Fortidens Fodspor, der åbnede sin første rute i juni. Den første nye udstilling åbnede til Børnenes Kulturdag d. 20. marts. Lidt usædvanligt var Gudernes Gaver en decideret børneudstilling, der åbnede i Børnenes Museum - det lille hus vest for Hovedgården. I udstillingen, der er lavet af skoletjenesten, kan man møde både guder, dværge, livets træ Yggdrasil og dragen Nidhug. Man kan her blive klogere på hvordan det gik til, at Thor fik sin hammer Mjølner, Sif sit smukke guldhår og Odin sin magiske ring Draupner og ikke mindst hvordan det lykkedes Loke at snyde dværgene til at smede de guddommelige gaver.

Dværgene knokler i minen, blot for at se deres ædelsten blive stjålet af de besøgende. Disse kan så ofre dem til en af de nordiske guder i håb om at blive stærkere, mere modig, frugtbar, eller måske god til at lyve.

10. november kunne vi åbne en finurlig dobbeltudstilling af den tjekkiske øjenlæge og kunstner Stanislava Stuchlá i den store sal. Det kom i stand gennem kontakterne i Festival of Wonder – Silkeborgs internationale dukketeaterfestival. Udstillingen bestod dels af en række sælsomme skabninger sammensat af knogler fundet i de bøhmiske skove og vejgrøfter. Anden del af udstillingen gengav i miniformat det cirkustelt – obludarium – som man kunne opleve på Havnepladsen under festivalen. De fleste figurer og dukker begyndte at bevæge sig i besynderlige bevægelsesmønstre, når man nærmede sig dem.

Skoletjenesten havde i julemåneden besøg af 1300 børn, som kunne opleve noget af et juleoverflødheds-horn på museet. Børnenes Museum var for en stund indrettet til et nisselandskab, og børnene kunne blive nisseagenter ved at hjælpe nissen med at finde nogle forlagte genstande. De skulle rundt på museet for at finde nissens ting og kunne herefter få diplom på at være nisseagenter. Leg og læring på en og samme tid.

Stanislava Stuchlá's Obludarium i den store sal.

I Arbejderboligen regerede fru Severin, som blandt andet stod for fortællingen om Nissen hos Spækhøkeren. Den mundtlige fortælletradition har altid haft en stor plads i museets formidling til de mindste. I udstillingsbygningens lille sal var indrettet et magisk vinterlandskab med togbane. Her var der julehygge om togbanen, omkranset af gammelt legetøj, der måske har været julegaver engang. Over det hele svævede klodestore snefnug, der gav både lys og julestemning. Den frivillige julegruppe havde også bidraget til julestemningen ved at pynte historiske juletræer i Hovedgården. Den velkendte udklippede kravlenisse kunne i 2022 fejre 75-års jubilæum, og den frivillige julegruppe havde i den anledning skabt en fornøjelig kravlenisseudstilling. Stemningen blev varm, selvom rummet holdt 19 grader.

Bag kulisserne blev der året igennem arbejdet på en ny montre til Tollundmanden. I november måtte han forlade sin gamle montre, der havde set bedre dage, og som lod en del tilbage at ønske, hvad angår klimasikring, og sikkerhed. Den nye montre er nu på plads og man kan nu igen se Tollundmanden, som vi kender ham men i lidt andre omgivelser.

Den gamle togbane kom igen til ære og værdighed i det magiske vinterlandskab, omgivet af meget gamle julegaver.

Et udvalg af de øvrige aktiviteter

Her skal nævnes nogle af de øvrige aktiviteter som museet har budt på i årets løb. Det er, som sagt eksempler og ikke en fuldstændig liste.

Efter Covids forsvinden, har det igen været muligt at byde på foredrag. Her har man bl.a. kunnet høre Marianne Gjortz Hougaard fortælle om Den engagerede Blicher og Nina Helt Nielsen om Bændelorm, fodvorter og lækker grød. Vi har to gange i efteråret haft besøg fra Nationalmuseet. Først fortalte direktør Rane Willerslev om Hvorfor ofres mennesker? Senere fortalte seniorforsker Mikkel Vendborg Petersen om Den Perfekte Gentleman. Vi har også kunnet byde på en række andre fortælleformater som f.eks. Skumringstid i Norden - Blicher og Svensson og en fortællekoncert med titlen Røverstue med sang og musik. Man har også kunnet deltage i diverse workshops i året løb. Dels af den type, hvor man skal være tilmeldt, som f.eks. VENDEPUNKT. Der var en skriveworkshop m. Gerd Laugesen og en papirworkshop ved papirkunstner Gitte Lægård og plantetrykkursus ved Janis Lynn Frankø. Dels som mindre "drop by" workshops, som den Papirmuseet holdt i forbindelse med indvielsen af Søtorvet. Et af temaerne var naturligt nok papir, hvor der var fokus på dyreliv ved søen, idet man kunne folde svaner, fisk og sommerfugle i papir.

Der var musik og stemning på årets middelaldermarked på Blichereggen.

På Blichereggen blev det igen muligt at afholde et middelaldermarked i maj, og det endte som en gedigen succes med omkring 700 gæster i løbet af de to dage. På Hovedgården blev jernaldermarkedet også en succes, med rekordmange gæster og endelig var det en lettelse at Papirmuseet kunne afholde et velbesøgt kunsthåndværkermarked uden at skulle kontrollere Coronapas.

Ca. 1600 børn var på Kulturwalk til Tollundmanden under Regattaen.

Riverboat Jazzfestival lignede nogenlunde sig selv efter flere år i hel eller delvis dvale, og igen fyldte festivalen godt i Hovedgårdens forhave. Den ene halvdel af forhaven blev brugt som base af Riverboats frivillige og den anden halvdel rummede igen Jazzland for børn. Lørdag eftermiddag kunne vi igen byde velkommen til koncert i caféen med Christian Eugen-Olsen og Uptown Jazzband, forstærket af Debbie Herbert. I august var det tid til endnu engang at afvikle den traditionelle Regatta, eller "Regaddaen", som det hedder på silkeborgensisk. Normalt plejer museet kun at blive involveret i Regattaen i mindre omfang. Denne gang skulle det være anderledes, og der blev planlagt en Kulturwalk for børn, hvor en række skoleklasser i forrygende tempo skulle omkring de fleste af Silkeborgs kulturinstitutioner, der hver især skulle levere et indhold til besøget. På Hovedgården havde skoletjenesten planlagt, at de, i et soundscape, skulle gå igennem en næsten mørkelagt udstilling ind til Tollundmanden. I alt kom rundt regnet 1600 børn igennem i løbet af 3 dage. I forhaven og museumshaven havde spejderne etableret "Børnemekka", der nærmest var en slags raffetivoli af naturmaterialer, drevet med håndkraft. På den måde blev Hovedgården, med sin beliggenhed ved havnen, og sine aktiviteter, et decideret knudepunkt i regattafesten. De forstemmende tømmermænd, i

form af den efterfølgende konkurs, som betyder at også museet går glip af aftalte honorarer, skygger dog ikke for, at vi som arrangement betragter Regattaen som en succes.

Silkeborg Kommune var vært for EuroMeet 2022, en europæisk outdoor konference. Eventet havde base i Jysk Musikteater, og Papirmuseet bidrog med venuedressing, workshops og aktiviteter. Det var en spændende opgave, som gav Papirmuseet masser af synlighed, og er et eksempel på, hvordan museet understøtter kommunens outdoorsatsning.

Papirmuseet lavede venuedressing til EuroMeet 2022. Træet er en gæstebog, the tree of outdoor greetings.

Museets formidling udenfor museet

Museets udgangspunkt er Silkeborg Kommune, og mere konkret arbejder vi ud fra de tre afdelinger Hovedgården, Papirmuseet og Blicheregnet. I løbet af de seneste 5 år har vi dog i stigende grad haft fokus på også at formidle og fortælle historie udenfor museets mure. Det gør vi bl.a. ved at tilbyde historiske vandring til steder, der rummer en spændende historie. I år er det bl.a. blevet til På hede vandring i Blichers fodspor, I Svend Grathes fodspor – for børn og deres familier, Kompedal – en lejr og et landskab v. Marianne Gjørtz Hougaard. Undertegnede lavede en vandretur til Grauballemandens fundsted på 70årsdagen for fundet af ham, og Papirmuseet har igen i år afholdt en række På toppen af Silkeborg arrangementer, som er en fortælling om Silkeborgs historie fra byens højeste punkt, Papirtårnet. Kirkegårdene rummer masser af lokal historie, og Keld Dalsgaard Larsen havde i september en kirkegårdsvandring på den nye kirkegård i Silkeborg. Igennem de seneste år har museet arbejdet en del med at etablere permanente formidlingsstationer i landskabet, så man bliver informeret om det kulturhistorisk interessante på et givet sted. Vi startede med etableringen af Grathe Monumentet, som vi kunne åbne i oktober 2020. I de seneste par år har vi arbejdet med projektet I fortidens fodspor, der handler om at etablere kulturhistorisk formidling langs en række vandruter. D. 23 juni 2022 kunne vi åbne den første rute ved Bølling Sø, som bl.a. indbefattede Tollundmandens fundsted. Arbejdet med de øvrige ruter fortsætter, og vi planlægger at åbne flere ruter i 2023.

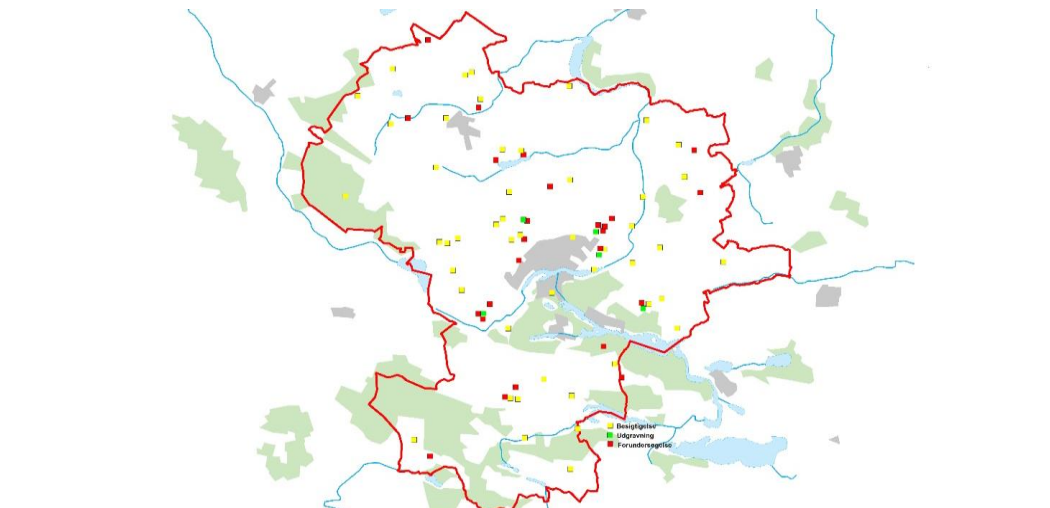
Helle Gade åbnede første rute i projektet I fortidens fodspor. Projektet laves i samarbejde mellem Museum Silkeborg, Silkeborg Kommune og Naturstyrelsen. Projektets hovedbidragsyder er Nordea-fonden. Fra venstre Lene Rydal Jørgensen, Nordea-fonden, Søren Hald, Naturstyrelsen, Ole Nielsen, Museum Silkeborg og Helle Gade, borgmester i Silkeborg Kommune.

Vi har også haft øget fokus på digital tilstedeværelse i de senere år. Sidste år kunne vi bl.a. udgive en podcast om Silkeborgs historie. Den var beregnet på det voksne publikum. I år har vores digitale formidling primært været igennem medieplatformen Vores Tid, der har en noget yngre målgruppe. Her medvirkede Marianne Gjørtz Hougaard i episode 8 i podcastserien Forløber, hvor hun med udgangspunkt i Kompedal-lejren fortalte om militærnægterlejrene i Danmark. Vi har også deltaget i et afsnit af Test Historien, hvor vi prøvede en ringbrynje af på Grathe hede. Endelig optog vi lige før jul et afsnit i podcastserien Obscuritas, som handler om Ellingkvinden. Sidstnævnte udgives i begyndelsen af 2023. Tollundmandens år. Jeg har tidligere under afsnittet om udstillingerne på Hovedgården løftet sløret for, at Tollundmanden midlertidigt er omplaceret, indtil han først i det nye år, kan præsenteres i sin nye sikkerhedsmontre. Bevarings-, sikkerhedsmæssigt og æstetisk bliver det en stor forbedring. I foråret blev Tollundmanden igen filmet til en dokumentar. Denne gang af det engelske produktionsselskab "Off the Fence Production". Det er det samme selskab, som står bag den berømmede og roste "My Octopus Teacher", så det forventer vi os meget af. Selvom Tollundmandens ry rejser vidt og bredt i den ganske verden, er det sjældent han selv rejser nogen steder. Set i det lys har 2022 været et uroligt år. Fra april til oktober har hans venstre fod nemlig været i Toulon i Frankrig, hvor den deltog i mumieudstillingen Momies. Les Chemins de L'eternité. Her repræsenterede han mumietypen moselig. Det er i øvrigt ikke første gang, Tollundmanden har været på fodrejse til Frankrig. I 2015 havde undertegnede den fornøjelse at ledsage Tollundmandens fødder på en rejse til Paris.

Arkæologien

Udgravninger og forundersøgelser

De sidste mange år har jeg kunnet melde om travlheden i den arkæologiske afdeling. I 2022 har der for første gang i lang tid været en markant nedgang i antallet af undersøgelser. Dette på trods af, at der egentlig ligger en del opgaver og venter i ordbogen. Men bygherrerne har manglet de sidste godkendelser fra kommunen, inden de har kunnet sætte de nye anlægsprojekter i gang og dermed de planlagte forundersøgelser og udgravninger. Arkæologerne har dog ikke kedet sig, da året i stor stil er blevet brugt til at få lavet naturvidenskabelige undersøgelser, nummereret og magasineret fund samt at få skrevet beretning på de sidste års udgravninger. Til februar bliver museet kvalitetsvurderet af Slots- og Kulturstyrelsen, så det har været meget belejligt at kunne komme i bund med nogle af bunkerne på skrivebordene og fremvise en arkæologisk afdeling med orden i arkivskabene og på magasinet. På trods af nedgangen i omfanget af opgaver har museet alligevel besøgt over 70 anlægsarbejder samt foretaget 23 forundersøgelser og fem udgravninger. De to af udgravningerne var dog afslutningen af to af de store udgravninger fra 2021. Udgravningerne fandt sted i Hårup, Gødvad, Eriksborg, Sejling og Funder, mens besigtigelserne og forundersøgelser er jævnt fordelt i hele kommunen.

Omkring Astrid Lindgrens Vej i Balle skal der anlægges en støjvold, regnvandsbassiner og et grønt område langs Motorvejen nord for Balle Kirkeby. Tidligere udgravninger i området havde afdækket spor efter bebyggelser fra størstedelen af forhistorien, og museet forundersøgte arealet kort før sommerferien. Undergrunden var meget tør og de lyse anlæg var derfor vanskelige at erkende. Efter lidt regn stod anlægssporene tydeligere, og med flere udvidelser blev det tydeligt, at der på den østlige del af området var spor efter bebyggelse i perioden fra sidste halvdel af bondestenalderen og frem til engang i ældre bronzealder (2800-1100 f.v.t.). Grauballe er godt i gang med at vokse sammen med de nye villakvarterer omkring Eriksborg og Bakkeborg i Gødvad. I 2021 forundersøgte museet ca. 11 ha ved Stahøj syd for Grauballe, og samme byherre ønskede i 2022 en forundersøgelse af yderligere ca. 23 ha umiddelbart syd for området. Der sås to markante koncentrationer af anlæg på henholdsvis den nordlige og østlige del af arealet. Den ene koncentration dækkede ca. 1,5 ha. Her blev der registreret gruber og kogestensgruber der kan dateres til yngre bronzealder og/eller førromersk jernalder (800-200 f.v.t.). I samme område blev der ligeledes registreret til mulige grave. Koncentration 2 dækkede ca. 1,4 ha. Her fremkom spor efter bebyggelse fra slutningen af bondestenalderen og begyndelsen af ældre bronzealder (2800-1100 f.v.t.). Langt størstedelen af disse spor var stolpehuller og der kan udskilles mindst syv toskibede langhuse. De mange tilflyttere til kommunen har medført et stort behov for nye daginstitutioner. Og det var da også en nye daginstitution ved Harsnablundvej, der var årsagen til at museet vendte tilbage til en af de klassiske lokaliteter i museets arbejdsområde. Øst for den nye institution har museet for henholdsvis ca. 30 og 20 år siden udgravet store dele af et bopladsområde fra midten af jernalderen og frem til den tidlige middelalder (350-1150 e.v.t.). Forundersøgelsen afdækkede spor efter huse der var samtidige med de ældste faser af de gamle udgravninger. Der fremkom tre treskibede langhuse, to mindre økonomibygninger og dele af et saddeltagshegn. I det østligste felt blev der fundet en brønd med en velbevaret brøndkasse.

Jernalderhuse ved Harsnablundvej.

På et nyt erhvervsareal i Hårup havde en forundersøgelse afdækket henholdsvis et areal med bopladsspor fra slutningen af bondestenalderen/begyndelsen af bronzealderen og en overpløjet gravhøj. Gravhøjen var velbevaret og indeholdt en grav fra den yngre del af enkeltgravskulturen (2500-2300 f.v.t.), samt mindst fem andre grave. I syd blev der registreret spor efter huse fra overgangen mellem stenalder og bronzealder. På et mindre areal ved Eriksborg havde en forundersøgelse i begyndelsen af 2021 afdækket dele af en jernalderbebyggelse. Området blev i første omgang udlagt til grønt område, så fortidsmindet kunne bevares. Bygherre fik i 2022 behov for at bruge arealet til anlæggelse af et regnvandsbassin, og museet udgravede derfor et 2300 m² stort areal. Herved blev der fundet huse og andre anlæg fra yngre romersk jernalder/ældre germansk jernalder (200-600 e.v.t.). Yderligere forundersøgelser er foretaget Ved Sejlgård i Funder, Bakkeborg og Eriksborg i Gødvad.

2022 bød også på en del metaldetektorfund. Her er det to stykker af et trekløvet spænde fra vikingetiden.

Også i 2022 har detektorfolkene haft travlt og der er blevet indleveret en stor mængde detektorfund til museet fra følgende sogne: Balle, Bryrup, Funder, Grauballe, Gødvad, Hinge, Lemming, Levring, Linå, Sejlring, Serup, Sjørslev, Svostrup, Them, Thorning, Vinderslev, Ungstrup, Vium, Voel og Vrads. Der er tale om en bred vifte af fund lige fra dagligdags genstande, som ejeren sandsynligvis har tabt, til pragtgenstande, som muligvis stammer fra opløjede grave. Detektorførere har desuden øjnene med sig, når de alligevel går og afsøger jorden for metaller. Der er både indleveret potteskår, slagge og flintredskaber, der jo ikke giver signal med detektoren. De er til gengæld med til at give et meget mere nuanceret billede af den fortidige aktivitet i kommunen. Det er således med spænding, at den arkæologiske afdeling går ind i det nye år. Bliver der igen tale om et år, hvor der skal skrives beretninger eller kommer der gang i nogle af de udsatte projekter? Vi håber på det sidste.

Den arkæologiske forskning

I 2022 har museets arkæologiske forskning især været fokuseret på middelalderen og renæssancen. Vores projekt om den midtjyske jernproduktion er klart det, der har fyldt mest for os, men indimellem har vi også haft tid til at kigge lidt på andre spændende projekter omhandlende bl.a. trækulsproduktion i skovene og Alling Kloster.

Midtjysk jernproduktion i middelalderen og renæssancen

I 2021 tog vi så småt hul på vores forskningsprojekt, der skal gøre os klogere på jernproduktionen i Midtjylland i middelalderen og renæssancen. Som noget helt særligt fortsatte jernproduktionen her i området op i tidlig historisk tid; andre steder i Danmark blev jernet importeret. Sidste år lykkedes det os bl.a. at lokalisere flere nye jernudvindingslokaliteter i Hingeområdet, hvor det i Silkeborg Lens Jordebog fra 1586 bl.a. fremgår, at der blev betalt mange jernkloder i skat, og at der dermed må være blevet produceret meget jern. Vi fik også gravet en række prøvehuller, men desværre var resultaterne ret nedslående: De oprindelige slaggelag, dvs. lag med affald fra jernproduktionen, var pløjet helt ud. I 2022 gik feltarbejdet heldigvis bedre! I køret syd for Hingeballe Skov og ved Funder Ådal fandt vi op til henholdsvis 26 cm og 37 cm tykke slaggelag. Lagene udgør deciderede slaggedynger og ligger in situ, dvs. de er ikke rodet rundt, siden de blev dannet. De to lokaliteter er derfor udvalgt til – sammen med de store slaggedynger ved Gødvad – at indgå som forskningsprojektets hovedlokaliteter, hvor der skal laves detaljerede naturvidenskabelige analyser. På begge lokaliteter blev der udtaget flere slagge- og jordprøver ned gennem lagene fra nogle 50 x 50 cm store prøvehuller. Vi ville gerne have foretaget egentlige udgravninger af slaggedyngerne, men det lod sig desværre ikke gøre i denne omgang. Vi måtte nøjes med de mindre prøvehuller. Prøverne skulle bruges til bl.a. at undersøge, hvilken type brændsel, der blev anvendt i forbindelse med jernudvindingen, hvornår udvindingen fandt sted, og hvor effektiv jernudvindingen var. Der tegner sig foreløbigt et billede af, at der er forskel på, hvilke træarter der blev anvendt i forbindelse med den omfattende jernproduktion i Gødvad og ved de andre og mindre lokaliteter. På nogle af de mindre lokaliteter har de udnyttet en større variation af arter, og de har tilmed anvendt træsorter, der ligefrem har en lav brændværdi såsom pil og poppel. Det kunne således se ud til, at de her har brugt det brændsel, de lige kunne få fat på. En af de vigtigste aspekter af forskningsprojektet er at få dateret de forskellige jernudvindingslokaliteter for at få indsigt i, om der er særlige perioder, hvor jernudvindingen fandt sted, og om der er nogen af lokaliteterne, der kan relateres til jernproduktionen, der er beskrevet i de historiske kilder. Indtil videre har vi kun fået dateringerne fra hovedlokaliteterne. De ligger alle i middelalderen mellem 1100-1400 e.Kr. I begyndelsen af 2023 forventer vi at få dateringerne fra de øvrige ni lokaliteter, så det bliver spændende at se, hvad de viser. Foruden de sidste dateringer får vi i 2023 resultaterne af de metallurgiske analyser af slaggerne. Herefter skal vi have skrevet alle resultaterne af både de arkæologiske undersøgelser, de naturvidenskabelige analyser og gennemgangen af de skriftlige kilder sammen til videnskabelige artikler.

Trækulsproduktion i skovene

I 2018 var Mathias Sebastian Møller i studiepraktik på Museum Silkeborg, hvor han indsamlede data til sit speciale Mennesker, skov og landskab i renæssancen og nyere tid – et studie af menneskers udnyttelse af skovene i Gl. Rye og Them sogne. Ved at gennemgå detaljerede højdemodeller, for de udvalgte undersøgelsesområder, kunne han identificere knap 1900 trækulsgruber. På højdemodellen fremstod trækulsgruberne som cirkulære fordybninger i skovbunden (2-4 m i diameter), oftest med en lav vold omkring. Oprindeligt må der have været endnu flere trækulsgruber end dem, vi nu har registreret. De kan kun iagttages de steder, hvor de har ligget beskyttet af skoven, så mange er nok forsvundet i forbindelse med nedlæggelse af skove. Det overraskende høje antal af trækulsgruber, der er, vidner om en betydelig trækulsproduktion i området. Vi ved imidlertid stort set intet om anlæggene. Hvornår er de f.eks. fra? Silkeborg Lens jordebog fra 1586 viser, at der i landsbyerne omkring skovene blev betalt landgilde (skat) i trækul, men hvor længe var det sket? Trækker trækulsproduktionen spor langt tilbage i middelalderen, eller var det kun en kort periode, hvor skoven blev intensivt udnyttet for at betale skat til kronen? Er trækulsgruberne rester efter simpel bonde- og husmandsproduktion, der går helt op i nyere tid, eller kan de knyttes til særlige aktiviteter? Hvilken type træ blev udnyttet, og hvordan foregik produktionen? I sommeren 2022 fik vi heldigvis støtte fra Dronning Margrethe II's Arkæologiske Fond til at besvare nogle af disse spørgsmål. Det er selvsagt ikke muligt at undersøge 1900 trækulsgruber, så vi valgte dels at lave deciderede snit gennem tre udvalgte gruber på forskellige lokaliteter, dels at lave nogle mindre prøvehuller i en håndfuld øvrige trækulsgruber. Trækullet skal nu analyseres og dateres, og i løbet af 2023 vil vi dermed forhåbentligt blive meget klogere på, hvad trækulsgruberne i skovene repræsenterer, og hvornår de er fra. Trækulsgruber er også registreret i andre skovområder i landet, men ikke i så stort antal som i skovområderne syd for Silkeborg. Der kan derfor meget vel have været en hel særlig produktion her.

Alling Kloster

I 2022 lykkedes det os at få tilladelse til at grave en række søgegrøfter med maskine i områderne omkring Alling Kloster. Med udgravningerne ønskede vi bl.a. at finde ud af, hvor stor klostrets kirkegård var og at undersøge nogle spor set på luftfotos fra 1992. Den første søgegrøft blev lagt syd for klostrets kirke med henblik på at lede efter den tilhørende kirkegård. Her var der gevinst med det samme: Tydelige grave stod

Et luftfoto fra 1992 viser en vinkelformet grav, der ligger skævt i forhold til klosteret. En formodning om at den hørte til et andet anlæg blev afkræftet ved udgravningen. Den afgrænser formentlig klostrets ydre gård.

aftegnet i råjorden, så snart mulden blev gravet af. I alt registrerede vi 16 grave liggende på række. Ingen af gravene overlappede hinanden, og det kunne tyde på, at der har været en form for markering af gravene oven på jorden. Kirkegården her ved klostret ser således ud til at have været velorganiseret, i modsætning til det, der typisk ses ved de middelalderlige sognekirker. Gravene blev ikke udgravet, da formålet med undersøgelsen blot var at finde kirkegården og dens afgrænsning mod syd. De kan således forhåbentligt få lov til at ligge uforstyrret de næste mange hundrede år – eller indtil det evt. i forbindelse med et forskningsprojekt vil være relevant at kigge nærmere på dem. Desværre fandt vi ikke afslutningen på kirkegården, da den lå længere ude, end vi havde troet. I december foretog Luftfotoarkæologisk Center (LAC) fra Holstebro Museum imidlertid en geomagnetisk undersøgelse af området, og her blev der fundet spor efter både det østlige og sydlige kirkegårdsdige. Vi ved derfor nu, at kirkegården har været ca. 40 m nord-syd og mindst 30 m øst-vest. Fra 1800-tallet er der beskrivelser af, at der på marken sydøst for klostret stadig var en synlig, vinkelret vold i landskabet. På luftfotoet fra 1992 ses der tydelige spor efter en vinkelret grøft i samme område, som må have hørt sammen med volden. Grøften ligger ikke vinkelret på klostret og ser derfor ikke umiddelbart ud til at være relateret til klostret. Vi forventede derfor egentligt at finde spor efter en grøft fra en ældre bebyggelse på stedet, måske et voldsted eller en vikingetidsgård. Fund i grøften viste imidlertid, at den faktisk var i brug i klostrets levetid. Under udgravningen fandt vi desuden flere stolpehuller fra forskellige bygninger indenfor grøften, og i forbindelse med den nævnte senere geomagnetiske undersøgelse blev der identificeret et aktivitetsområde med mulige gruber. Vores bedste bud lige nu – inden ¹⁴C-dateringerne foreligger – er derfor, at anlægget har fungeret som klostrets "ydre gård", hvor der har været lade, stalde og andre gårdbygninger. Munkene har tilsyneladende ikke bekymret sig om den skæve vinkel mellem klostrets bygninger og den ydre gård. I grøften blev der også gjort et særligt fund: en teglkugle. Det kan umiddelbart virke som et ubetydeligt fund på et sted, hvor der er fyldt med teglbrokker fra det nedbrudte kloster. Kuglen giver os imidlertid ny viden om klostrets udseende i middelalderen, for teglkuglen har været del af kirkens udsmykning. Vi ved således nu, at der hele vejen langs kirkens tagryg har siddet teglkugler som dekoration – ligesom det kendes i dag fra finere drivhuse med franske liljer. På udgravningens sidste dag fandt vi, i området ned mod Alling Å, spor efter flere bygninger, der har hørt til klostret. Vi fandt desuden, på en lille sandet holm ned mod åen, pludselig spor af en boplads fra jægerstenalderen i form af flint. Den lille sandede holm tæt ved Alling Å og Alling Sø har været et oplagt sted at slå sig ned for jæger-samlerne i stenalderen!

Keld Dalsgaard Larsen interviewes til TV-Midtvest i udstillingen Elsket og Savnet – om livet med døden.

Nyere Tid

Arbejdet inden for Nyere Tid har i 2022 været præget af arbejdet med udstillingen Elsket og Savnet – om livet med døden, foredragsvirksomhed og samlingerne. Udstillingen tog udgangspunkt i museets samling af mindeblade, og det gav anledning til noget så herligt som at forske i museets samlinger. Konkret i de noget undseelige og oversete mindeblade, som på deres helt egen måde fortæller rigtig meget om almueliv og tro i det 19. århundrede. Mindeblade var en udbredt tradition, hvor de efterladte i tekst og illustration fik udfærdiget et indrammet minde over en afdød – til ophængning og pynt i hjemmet. En måde at leve med den døde i mindet. I forbindelse med udstillingen blev der bragt tre kronikker i Midtjyllands Avis om udstillingen og temaet. Meget af det omfattende materiale er samlet og lagt ud på museets hjemmeside. I forlængelse af udstillingen skrev Keld Dalsgaard Larsen artiklen "Velsignet være dit minde – om mindeblade på Silkeborg-egnen" (i Århus Stifts Årbøger 2022).

Foredrag er en vigtig del af museets forskning og formidling inden for Nyere Tid. I 2022 var det tid til at få indsamlet og fortalt om Bryrupegnens historie inden for de seneste ca. 120 år. Bryrupegnen rummer blandt andet lokalsamfundene Vinding, Bryrup, Vrads og Hjælland – og det er i sig selv fire forskellige verdener med store indbyrdes forskelle. Tidligere som nu. Salten Å skiller Themegnen og Bryrupegnen – og vandløb skiller! Der bliver set helt forskelligt på mangt og meget alt efter, om man bor nord eller syd for åen. Silkeborg Kommune med dens 100.000 indbyggere er på ingen måde en homogen masse – men rummer mange forskellige "folkefærd" og "lokalhistorier". Samlingerne er en integreret del af arbejdet inden for Nyere Tid. Museet får gennem hele året tilbudt mange genstande, som der skal tages stilling til. Hjemtages genstande er det vigtigt, at alle relevante oplysninger til genstandene bliver noteret, så historien sikres for eftertiden. Arkivet har i 2022 arbejdet videre med registrering af arkivets arkivalier som A-Fonde, hvilket vil gøre det meget nemmere at finde frem til dem fremover. De sidste negativer fra fotograf Johannes Schjøtts samlinger, er blevet scannet, af hensyn til den videre bevaring af samlingen. Arkivet har i år været museet en stor hjælp i forbindelse med særudstillingen Elsket og Savnet. Arkivet har i 2022 modtaget 49 afleveringer. Materialerne består bl.a. af hele foreningsarkiver, personarkiver, skøder, billeder og materiale fra en afholdsforening. Vi har et stort ønske om at skabe mere synlighed omkring Blicheregnens lokalhistoriske arkiv og et led i den synliggørelse er, at arkivet lægger billeder fra samlingen op på Museum Silkeborg Blicheregnens facebookside. Arkivet dækker den gamle Kjellerup Kommune, og vi forsøger at vælge fotos fra hele området. Hver uge kommer der så vidt muligt et nyt foto fra egnen. Foruden en daglig leder, bemannes arkivet af en dedikeret gruppe frivillige, som har lagt omkring 1700 timer på arkivet i 2022.

Samlingerne

Museets store glassamling fik i 2022 stor opmærksomhed. Konservator Lars Vig Jensen og registrator Birgitte Møller Petersen gennemgik hele museets permanente glasudstilling, da det viste sig, at mange af de udstillede glas enten manglende registrering eller at registreringsnummeret var slidt af. Det var noget af et puslespil og detektivarbejde at få rettet op på situationen. Nu arbejdet var i gang blev hele den udstillede glassamling fotograferet glas for glas, og efterfølgende er billederne lagt ind de relevante steder i museets registreringsdatabase SARA. Nyere tids genstandsmateriale er nok registreret i SARA, men der er et efterslæb med hensyn til fotografi til de enkelte genstande. Dette billedefterslæb søges løbende mindsket, hvilket også er sket i 2022.

Lars Vig Jensen bag glas. Samlingen blev nummereret og fotograferet i 2022.

Vi arbejder til stadighed med vore samlinger. Dels indsamler vi indenfor de interesseområder museet har og dels har vi igennem en årrække set med kritiske øjne på samlingen og decideret udskilt genstande, som ikke passede ind af den ene eller anden grund. Der har også været stor fokus på at få afviklet gamle, dårlige magasiner og få samlingerne derfra flyttet til det nye magasin. Nogle gange bliver vi dog overraskede og må sande, at vi er et museum med mange år på bagen, og at fortiden nogle gange trækker lange spor. Gennemgår vi vores registreringer og sammenholder dem med samlingen, må vi konstatere, at der her og der mangler genstande. Og hvor de er blevet af, aner vi ikke. Fra tid til anden sker miraklet dog, og de dukker op igen. I år fandt vi således et tilfældigt sted, en seddel med en maskinskrevet liste over knap hundrede registrerede oldsager fra museets samling. Med håndskrift var der tilføjet, at oldsagerne var udlånt til Fårvang Skole d. 19. august 1965. Vi forfulgte sagen og ganske rigtigt. Der var minsandten stadigvæk en samling fra museet på skolen. Det var der ingen på museet, der anede, og den stod ikke som en udlånssag. Det var udelukkende den løse seddel, der ledte os på vej. Det viste os, med al tydelighed, værdien af skriftlig dokumentation og procedurer for udlån. Når først vi er over "mands minde" så forsvinder al viden om aftalerne ud i tågerne. I dette tilfælde er udlånet foretaget både før min og min forgængers tid på museet. Nu er det meste af samlingen tilbage på museet. Ca. en femtedel var dog forsvundet i løbet af de ca. 57 år udlånet varede, men resten er tilbage. I fremtiden behøver vi ikke frygte, at den årlige genstandsrevision forlanger at se disse genstande. De fleste har vi, og for restens vedkommende ved vi, hvorfor de mangler.

Gaver

Museum Silkeborg er i sit virke afhængig af gaver fra lokalbefolkningen og andre i vore bestræbelserne på at dokumentere og fortælle den lokale historie. Vi får mellem år og dag rigtig mange gode gaver i form af genstande – og altid gratis og af et godt hjerte. Museet har ikke midler til at købe genstande, og derfor er denne generøsitet livgivende for museets drift. Tak til alle, som i 2022 har skænket gaver med lokale historier til museet. I 2022 fik museet tre store og specielle gaver, som her kort skal omtales særskilt. Sidst på året modtog vi dele af en oldsagssamling bestående af flintredskaber indsamlet langs Gudenåen og ved søerne. Ejeren, Axel Degn Johansson har overladt os en ualmindelig velordnet samling med nøjagtige fundplaceringer for de enkelte ting. Ved en overdragelsesforretning i december 2022 modtog vi en enestående samling af fragtbreve med tilknytning til pramfarten mellem Silkeborg og Randers. Brevene blev købt på auktion af Torben Mogensen og Ib Jensen Skytte og efterfølgende foræret til Museum Silkeborg.

Keld Dalsgaard Larsen flankeret af hhv. Torben Mogensen og Ib Jensen Skytte, da de overdrog en samling fragtbreve fra pramfarten mellem Silkeborgegnen og Randers.

Hermed har museet fået en enestående ny kilde til belysning af historien langs Gudenåen i midten af 1800-tallet. Silkeborg Kommune overdrog sidst på året portrætter af otte tidligere borgmestre i Silkeborg. Forhistorien er, at med den nye Silkeborg Kommune af 1. januar 2007 blev man politisk enig om kun at have portrætter af den nye kommunes borgmestre hængende i byrådssalen. De ældre borgmesterportrætter skulle derfor hengemmes – og nu er de overdraget til museet.

Særlige nøgletal

Besøgstallet

Besøgstallet for 2022 ser således ud for den samlede virksomhed og for de enkelte afdelinger. Til sammenligning er angivet de tilsvarende tal fra 2016 - 2021:

Besøgstal	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Blicheregnet	5.144	6.440	3.843	6.330	3.804	3.915	5.418
Papirmuseet	6.045	6.301	6.065	8.283	6.842	7.420	8.112
Hovedgården	20.989	22.438	18.761	21.254	15.114	15.684	23.727
I alt	32.178	35.179	28.669	35.867	25.760	27.019	37.257

Som det fremgår er vi helt tilbage på sporet fra før Covid-19. Ja, ikke alene er vi tilbage, vi har det højeste besøgstal i 10 år. Det har altså besøgmæssigt været et rigtig godt år for Museum Silkeborg. Det skyldes både en jævn tilstrømning, de mange besøg vi har haft på Hovedgården fra Nørgårds Højskole året igennem og enkelte arrangementer med høje besøgstal, f.eks. Regattaen og jernaldermarkedet på Hovedgården og Kunsthåndværkermarkedet på Papirmuseet.

Andre besøgstal

Som allerede nævnt har Museum Silkeborg, igennem de seneste år, systematisk arbejdet med formidling udenfor museet mure. Det er derfor rimeligt også at interessere sig for, hvor mange mennesker vi faktisk har haft kontakt med ad den vej, for at vurdere hvilken påvirkning det har haft for museet. Vandreture med kulturhistorisk formidling i landskabet tæller vi med i de regulære besøgstal, men aflytninger af museets podcasts, uledsagede besøg på Grathe monumentet mv. tæller ikke med her. Derfor dette lille afsnit om andre besøgstal. Som det fremgår af tallene, så modsvarer antallet af brugere ret nøjagtigt besøgstallet på museets afdelinger.

Åsteder, podcast om moselig	11.000
Historien om Silkeborg, podcast	438
Test historien	172
Forløber, episode om militærnægterlejre	537
Digtterruten. Blicher	2.800
Besøg på Grathe Monumentet	8.804
Musikvideo m. Lilholt. Sig os nu hvad du hed	7.061
I fortidens fodspor/Bølling Sø	6.800
I alt	37.612

Den nationale brugerundersøgelse

For første gang i flere år er det lykkedes os at indsamle nok besvarelser i *Den nationale brugerundersøgelse* til at vi i 2022 har kunnet få valid statistik. Dens hovedresultater skal derfor gengives her. Det er kun Hovedgården, der har besøgende nok til at deltage, så resultatet gælder derfor kun for den afdeling. Vore gæster vurderer deres samlede besøgsoplevelse her til 8,8 (ud af 10 mulige). 6% tilbragte under en time på museet, 76% tilbragte 1 – 2 timer mens 2% brugte 3 timer eller mere. Det vurderes at 67% af de besøgende ville anbefale museet videre – var altså ambassadører. 26% var neutrale, mens 7% var kritiske. I øvrigt vurderede museet på følgende måde fra 1 - 10:

Udstillingerne:	8,9
Brugen af digitale medier	8,5
Mulighed for at deltage aktivt	7,4
Muligheden for at være et rart sted	9,0
Muligheden for at lære noget nyt	9,2
Muligheden for en god oplevelse sammen med andre	9,1
Medarbejdernes venlighed og imødekommenhed	9,8
Brugeroplevelsen for børn	8,3

Alt i alt en fin bedømmelse, hvor vi er decideret stolte af, at medarbejdernes venlighed og imødekommenhed scorer i top med 9,8 ud af 10 mulige. Samtidig kan vi også se museets akilleshæl, nemlig muligheden for selv at være medskaber i oplevelsen, der som eneste sted, med 7,4 rammer under 8 (selv at være aktiv) og brugeroplevelsen for børn, der ligger på 8,3.

Økonomi

Året endte med et overskud på 341.224 kr. Det er – situationen taget i betragtning – bestemt et acceptabelt resultat, og overordnet set er museet i god gænge. Året var budgetteret med et underskud på 151.000 kr., bl.a. på grund af, at der blev budgetteret med indkøb af en anden varevogn til 200.000 kr. Det køb blev aldrig realiseret, så i princippet burde driften gå i overskud med ca. 50.000 kr. Det blev knap 300.000 kr. større. Arkæologien står for et overskud på små 127.000 kr. Det kan måske ved først øjekast forundre, al den tid, at vi ikke har haft så megen graveaktivitet men overvejende skrevet beretninger i 2023. Det skyldes imidlertid, at der i de hensatte beretningsmidler også er hensat overhead, som på udgravningsaktivitet. Et år uden betydelige udgravninger, hvor vi har fået skrevet en lang række af de beretninger vi manglede at skrive, har imidlertid haft en markant betydning for den beretningssum der nu er tilbage. Hvor der ved årsskiftet til 2022 var 4.822.555 kr. til færdiggørelse af projekter indenfor Kap. 8 arbejdet – der dækker både beretninger og naturvidenskab - er der ved årsskiftet til 2023 kun 2.369.322 kr. tilbage. Ud over, at det er en sum, der repræsenterer arbejde vi "skylder", så fungerer den også som en økonomisk buffer til tider, hvor der ikke er så meget arkæologisk feltarbejde. Denne buffer er nu mere end halveret.

Som vanligt er der mindre variationer her og der i forhold til budgetposterne, men på nogle poster er der væsentlige ændringer, og de skal nævnes her:

På Indtægtssiden skal nævnes at der under tilskud er anført en række indtægter, som alle er modsvaret af tilsvarende udgifter. Under øvrige statstilskud er der dog en post på 268.600 kr. som er en betaling for samlingsgennemgang udført i 2020 og 2021, men som vi ikke nåede af få udbetalt før i 2022. De påvirker resultatet i positiv retning. Det samme gælder entreindtægterne, der sammen med indtægter for foredrag, koncerter og workshops udgør et beløb på små 1,3 mio. kr. Det er den højeste entréindtægt i mands minde og ca. 350.000 kr. over budgettet. Det trækker også i positiv retning.

På udgiftssiden er personaleomkostningerne godt 250.000 kr. mindre end budgettet, hvilket primært skyldes at I Fortidens Fodspor har købt en medarbejder ind samt at der er sparet penge på at en medarbejder har holdt selvbetalt orlov. Lokaleudgifterne har taget et gevaldigt hop op og ligger ca. 330.000 kr. over budgettet. Det skyldes primært el og varmeudgifter, der er steget med 60% samt lovpligtig opdatering af brandmateriel, samt reparationer af bannerhejset på Papirmuseet og reparation af elinstallationerne i Hovedgårdens kælder. Konserveringen har til gengæld tjent 44.000 kr. mere ind end budgettet. Der er kun brugt knap 13.000 kr. af de 330.000 kr. der var afsat til museumsudvikling/ombygningsplaner, hvorfor det resterende beløb hensættes til brug i følgende år. Administration og fællesomkostninger er mere end fordoblet og har en overskridelse på 624.000 kr. Den primære overskridelse skyldes, at det er her et urealiseret værditab på værdipapirer ligger. Værditabet udgør 460.889 kr. og skyldes et fald i aktiekurserne. Modregnes gevinsten på 127.983 kr. står vi med et urealiseret tab på 332.906 kr. Derudover er udgifterne til IT ca. 65.000 kr. højere og indkøb af nye kopimaskiner til alle tre afdelinger har belastet med yderligere små 70.000 kr. Samlet set ender vi med et overskud på 341.224 kr., og i et år, der har været så præget af ustyrlige begivenheder i verden, må det siges at være godt.

Forventningerne til 2023

Hvad er det så for et år vi har i vente? Noget af det første publikum vil se er, at Tollundmanden har fået ny montre. Bag linjerne har vi længe arbejdet med næste særudstilling på Hovedgården, Den store dag, som kommer til at handle om silkeborgensernes bryllupper igennem de seneste 60 år. Den åbner først i maj. På Papirmuseet vil vi arbejde videre med den opgradering af udstillingen, vi påbegyndte i 2022. På Blichereggen kommer der til maj – efter alt at dømmes - en udstilling med papirkunst ved kunstner Grethe Witterrock. I september kommer der en udstilling om institutionen Bøggildgaard/Oustruplund. Museet skal kvalitetsvurderes af Slots- og Kulturstyrelsen i februar og vi glæder os til at vise alle de forbedringer, der er sket på forsknings-, samlings- og bevaringsområdet, siden vi sidst blev vurderet for 10 år siden. Fra politisk side ser der nu ud til at være vilje til at revidere museumsloven. Det har været påkrævet længe, og vi glæder os til at se, hvad det bringer med sig. Vores håb i den forbindelse vil være, at der vil blive kigget på de opgaver museerne løser og at der bliver bedre sammenhæng mellem krav og tilskud fra statens side.

Vi må desværre konstatere, at Silkeborg Kommunes anstrengte økonomi også rammer os idet vi får 261.000 kr. mindre end vi egentlig skulle have fået. I 2019 blev det bestemt at styrke museets økonomi med en million, da driften var anstrengt. Stigningen skulle komme i tre trin, i løbet af tre år. Vi nåede i 2022 lige at få de sidste 330.000 kr. før der så i 2023 skæres 261.000 kr. af dem bort igen. Det er naturligvis langt fra vores ønskesituation at skulle spares, samtidig med at der er rekordhøj inflation, at byggeprojekter afventer bedre tider og arkæologerne derfor ikke kan tjene penge, og varmeudgifterne boomer.

Vi frygter, at kommunens besparelser på skolerne vil betyde, at de ikke længere har råd til komme på museet fordi de hverken kan betale det meget lille honorar vi tager for vore tilbud og fordi de ikke har råd til transporten. Vi ser tegn på, at det er det der vil ske, og det vil være ulykkeligt hvis vi får færre skolebesøg. Ikke på grund af indtægtstab, som er lille, men fordi museet er et vigtigt uformelt læringsrum, som eleverne har rigtig god gavn og glæde af. Vi håber naturligvis, at energipriserne igen finder et mere naturligt leje, så vi ikke behøver bruge så mange af vore midler til energi. Desuden vil vi løbende forsøge at optimere de steder vi kan og investere i mere optimale løsninger, hvor det er påkrævet. Det er det f.eks. med klimaanlægget i Hovedgårdens udstillingsbygning. Det vil blive opgraderet så snart som muligt i 2023. Endelig vil jeg udtrykke et håb om, at der i 2023 kommer lidt flere opgaver til arkæologerne end i 2022. Endnu er der ikke fugle i hånden, trods de mange på tagryggen og der er forberedt personalemæssige tilpasninger, der træder i kraft i løbet af foråret, medmindre byggeaktiviteterne går i gang igen.

Hændelser efter regnskabsårets afslutning

Der er ikke indtruffet væsentlige ændringer efter regnskabsårets afslutning.

Tak

Tak til alle, som har medvirket til museets virksomhed i 2022. Tak til de dedikerede medarbejdere, bestyrelsen, museumsforeningerne og alle de frivillige. De frivillige spiller en afgørende rolle. På arkivet i Thorning står de frivillige for den daglige drift, og på Papirmuseet er de frivillige papirmagere uundværlige i driften. På alle tre afdelinger hjælper de frivillige med til afvikling af større arrangementer som jernaldermarkedet, kunsthåndværkermarkedet og middelaldermarkedet. Igen i år, er en række velkendte opgaver blevet løst, og så er der kommet nye opgaver til. Eksempelvis har en nydannet rundvisergruppe foretaget et sted mellem 35 og 40 rundvisninger på Hovedgården og miniguiderne har påtaget sig at samle tal ind til den nationale brugerundersøgelse. Tak til alle de frivillige. Tak til vore mange samarbejdspartnere i Silkeborg Kommune og udenfor. Igen skal der lyde en tak til vore samarbejdspartnere på projektet I fortidens fodspor, Naturstyrelsen og Silkeborg kommune. Endelig skal der lyde en stor tak til vore sponsorer: Nordea-fonden, der er hovedsponsor på I fortidens fodspor. Lauritzen Fonden har ydet værdifuld støtte til det nye formidlingstiltag på Papirmuseet, ligesom Ribu Inventarsnedkeri, har doneret en ny glastop til fabriksmodellen. Silkeborg Museumsforening har givet en kontant donation til børneudstillingen Gudernes Gaver. Toyota-Fonden og Silkeborg Kommune har givet bidrag til særudstillingen Vendepunkt på Heden, på Blichereggen. Augustinus Fonden har doneret godt halvdelen af den nye montre, som Tollundmanden fra 2023 vil blive præsenteret i, og Nørlys Vækstpulje har ligeledes givet et anseeligt beløb til det. Endelig har Margrete den II's Arkæologiske Fond støttet vores forskningsprojekt om trækulsgubber.

Bent Schmidt Nielsen taler til de fremmødte gæster ved sin afskedsreception.

En særlig tak skal lyde til nu tidligere leder af Papirmuseet, Bent Schmidt Nielsen, der gik på pension i september. I de senere år har han haft en mere tilbagetrukket rolle på Papirmuseet som faglig leder, idet ansvaret for driften – som led i et glidende generationsskifte - overgik til Tanja Lund Evers. Man kan vel egentlig sige det så kort som: Tak for Papirmuseet! Uden Bent havde vi formentlig ikke haft det. Bent går nu på pension, men han har indvilget i at fortsætte som faglig konsulent og være aktiv på anden vis på papirfronten.

ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS

Årsregnskabet for den selvejende institution Museum Silkeborg for 2021 er aflagt under iagttagelse af årsregnskabslovens regler, klasse A og retningslinjerne i Kulturministeriets bekendtgørelse nr. 1701 af 21. december 2010.

Regnskabspraksis er uændret i forhold til 2021.

Generelt om indregning eller måling

I resultatopgørelsen indregnes indtægter i takt med, at de indtjenes. I resultatopgørelsen indregnes ligeledes alle omkostninger.

Aktiver indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige, økonomiske fordele vil tilkomme museet, og aktivets værdi kan måles pålideligt.

Forpligtelser indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige, økonomiske fordele vil fragå museet, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt.

Ved første indregning måles aktiver og forpligtelser til kostpris. Efterfølgende måles aktiver og forpligtelser som beskrevet for hver enkelt regnskabspost nedenfor.

Ved indregning eller måling tages hensyn til forudsigelige tab og risici, der fremkommer inden årsregnskabet aflægges, og som be- eller afkræfter forhold, der eksisterede på balancedagen.

Resultatopgørelsen

I resultatopgørelsen medtages årets indtægter, herunder offentlige og private tilskud, kontante gaver mv., ligesom årets løbende omkostninger omkostningsføres.

Resultatopgørelsen er opgjort inklusive moms med undtagelse af kap. 8 arb., kiosk og café, hvor museet er momsregistreret.

Der er foretaget periodisering, således at indtægter og omkostninger, der vedrører regnskabsåret, indgår i resultatopgørelsen uanset betalingstidspunktet.

Køb af driftsmateriel omkostningsføres i anskaffelsesåret.

Varebeholdninger er ikke optaget i balancen, men omkostningsføres løbende.

Balancen

Samlinger og museumsprojekter

Samlinger og museumsprojekter er ikke indregnet i årsregnskabet med værdi.

Anskaffelser i forbindelse med projekter, der afvikles som en del af museets aktiviteter, omkostningsføres sammen med øvrige omkostninger.

Likvide beholdninger

Kassebeholdning og bankindestående indregnes til nominel værdi.

Tilgodehavender og forudbetalinger

Tilgodehavender og forudbetalinger er værdiansat til nominal værdi.

Materielle anlægsaktiver

Grunde og bygninger måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger. Der afskrives ikke på grunde.

Kostpris omfatter anskaffelsesprisen samt omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug.

Der foretages lineære afskrivninger baseret på aktivernes forventede brugstider og restværdier. For bygninger er 50 år.

Igangværende arbejder

Igangværende arbejder for fremmed regning måles til salgsværdien af det udførte arbejde. Salgsværdien måles på baggrund af færdiggørelsesgraden på balancedagen og de samlede forventede indtægter på det enkelte igangværende arbejde.

Det enkelte igangværende arbejde indregnes i balancen under tilgodehavender med fradrag af acontofaktureringer og betalinger.

Værdipapirer

Aktier og investeringsbeviser er værdiansat til kursværdi.

Egenkapital

Museets egenkapital er udtryk for aktiverne fratrukket gældsforpligtelser.

Henlæggelsesbeløb vedrører tidligere og indeværende års formålsbestemte henlæggelser. Henlæggelser indtægtsføres i takt med, at formålene opfyldes.

Der er ved udgangen af 2022 formålsbestemte henlæggelser vedrørende investeringer/istandsættelser, formidling, forskning, investeringer i arkæologien og administrationen samt museumsudvikling/ombygningsplaner.

Gældsforpligtelser

Kortfristede gældsposter er værdiansat til nominal værdi.

Forudfakturerede indtægter til beretningssskrivning indregnes i balancen med salgsbeløb inkl. overhead i takt med fakturering og indtægtsføres over resultatopgørelsen i takt med udførelse. Det forudmodtagede beløb måles i balancen til salgsværdien inkl. overhead.

Skat og moms

Museet har ikke skattepligtige aktiviteter. Museet er delvis momsregistreret og har dermed ret til delvis momsfradrag.

RESULTATOPGØRELSE FOR 2022

	Note	Regnskab 2022 kr.	Regnskab 2021 t.kr.	Ej revideret Budget 2022 t.kr.
Kommunetilskud - ordinært		6.998.000	6.508	6.998
Kommunetilskud - øvrige	1	26.250	526	0
Statstilskud - ordinært		2.031.377	2.008	2.008
Statstilskud - øvrige	2	411.600	45	40
Statstilskud - Grathe Hede		82.786	163	0
Tilskud - ikke offentlige	3	660.000	152	88
Tilskud Nordea Fonden - I.F.F.		212.006	1.271	0
Tilskud i alt		10.422.019	10.673	9.134
Entréindtægter		1.248.517	979	950
Koncerter / Foredrag / Workshops		45.592	7	0
Kiosksalg		423.511	345	350
Cafésalg		69.182	65	70
Udfaktureret kap. 8 arb. - Ark.		4.816.394	11.070	5.000
Igangværende kap. 8 arb., forskydn.		312.299	112	0
Afsat til beretningsskrivn. forskydn.		2.453.233	-2.275	0
Indtægter fra foreninger	4	19.300	9	25
Afkast investeringsbeviser		127.983	5	10
Diverse indtægter	5	46.320	14	5
Andre indtægter i alt		9.562.331	10.331	6.410
Indtægter i alt		19.984.350	21.004	15.544
Personaleomkostninger	6	7.322.532	6.996	7.586
Lokaleomkostninger	7	1.475.590	1.206	1.136
Museumsudvikling/ombygningsplaner		12.291	0	330
Ny varebil		0	0	200
Samlingers forvaltning	8	63.085	90	65
Omkostninger kap. 8 arbejde - Ark.	9	7.455.441	8.449	5.000
Konservering for arkæologien	10	-84.312	2	-40
Omkostninger forskningsprojekter	11	303.403	67	0
Udstillinger og oplysn.virksomhed	12	1.592.299	2.748	647
Anden oplysningsvirksomhed	13	32.852	28	25
Administration og fællesomk.	14	1.150.306	455	526
Omkostninger kiosk		224.884	136	180
Omkostninger café		58.029	71	40
Omkostninger i alt		19.606.400	20.248	15.695
Afskrivning bygninger, Højgårdsvej		36.726	37	0
ÅRETS RESULTAT		341.224	719	-151
Der disponeres således:				
Henlagt til investeringer i arkæologien		126.485		
Henlagt til Museumsudvikling/ombygningsplaner		214.739		
Anvendt fra henlagt forskning		-159.948		
Henlagt til Museumsudvikling/ombygningsplaner		103.261		
Overført til øvrig egenkapital		56.687		
		341.224		

BALANCE PR. 31.12.2022**AKTIVER**

	Note	2022 kr.	2021 t.kr.
Kassebeholdning		18.464	17
Bankindestående	15	3.301.194	2.361
Aktier / investeringsbeviser (til kursværdi)	16	2.283.799	2.617
Tilgodehavender	17	4.155.762	7.698
Materielle anlægsaktiver (Magasinet, Højgårdsvej)	18	2.058.912	2.096
AKTIVER I ALT		11.818.131	14.789

PASSIVER

Henlæggelse til investeringer og istandsæt.	19	258.400	258
Henlæggelse til formidling	20	272.070	272
Henlæggelse til forskning	21	191.224	351
Henlæggelse til investeringer i arkæologien	22	1.222.923	1.097
Henlæggelse til investeringer i adm.	23	20.174	20
Henlæggelse til Museumsudvikl./ombyggn.pl.	24	318.000	0
Øvrig egenkapital	25	4.282.747	4.226
EGENKAPITAL I ALT		6.565.538	6.224

Beskattede feriepenge		4.305	4
Feriepengeforpligtelse, funktionærer		569.037	634
Øvrige skyldige omkostninger	26	1.799.538	1.977
Forudmodtaget til færdiggørelse af projekter	27	2.606.213	5.533
Forudbetalte indtægter	28	273.500	417
KORTFRISTET GÆLD I ALT		5.252.593	8.565

PASSIVER I ALT		11.818.131	14.789
-----------------------	--	-------------------	---------------

Eventualforpligtigelse:

Museet har en forpligtigelse til udbetaling af efterløn samt fratrædelsesgodtgørelse til museumsdirektør.

Ejendom:

Museet ejer ejendommen Højgårdsvej 29A, Thorning, 8620 Kjellerup, matrikelnr. 8v.
Offentlig ejendomsvurdring pr. 01.10.20: Kr. 990.000.

Jordstykke:

Museet ejer jordstykket Grågårdsvej 33 (vejkode 589), Gråskov, 8620 Kjellerup, matrikelnr. 1p.
Offentlig vurdering pr. 01.10.20: Kr. 44.400.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAB 2022

	Regnskab 2022 kr.	Regnskab 2021 t.kr.	Budget 2022 t.kr.
1. Kommunaltilskud - øvrige			
Kulturboost, Silkeborg Kommune 175 års jubilæum	26.250	26	0
Projekt som skal styrke interessen for Tollundmanden	0	500	0
	26.250	526	0
2. Statstilskud - øvrige			
Midtjysk jernproduktion i middelalderen og renæssancen	143.000	45	40
Gennemgang af samlinger	268.600	0	0
	411.600	45	40
3. Tilskud - ikke offentlige			
Silkeborg Museumsforening, Børnenes Museum	10.000	0	0
Norlys, ny montre Tollundmanden	150.000	0	0
Augustinus Fonden, ny montre Tollundmanden	500.000	0	0
L.C. Lauritzens Familiefond, projektorsyst. Papirmuseet	0	0	88
Silkeborg Museumsforening, Outdoor udstilling	0	20	0
Silkeborg Teater, donation Tollundmanden	0	25	0
L.C. Lauritzens Familiefond, Jones' Stue	0	100	0
H.J. Brill, Jones Stue	0	1	0
Silkeborg Museumsforening, tæppe Drewsens Stue	0	5	0
	660.000	151	88
4. Indtægter fra foreninger			
Tilskud fra Silkeborg Museumsforening	12.000	9	15
Tilskud fra Blicheregnens Museumsforening	7.300	0	10
	19.300	9	25
5. Diverse indtægter			
Kopieringsvederlag Grathe Hede	24.934	0	0
Honorar filmoptagelser etc.	6.386	0	5
Udlejning af lokaler	15.000	1	0
Cykelfestival	0	13	0
	46.320	14	5
6. Personaleomkostninger			
Lønninger, pensioner, ATP og Samlet Betaling	13.284.203	13.353	8.488
Salg af løntimer	-34.007	-56	0
Skyldig løn, forskydning	18.124	4	0
Lønrefusion	-1.205.830	-1.028	-982
Diverse personaleomkostninger	98.051	83	65
Kurser og konferencer	103.375	161	90
Kørselsgodtgørelse (regnskab inkl. ARK, budget ekskl. ARK)	160.413	198	55
Rejseomkostninger	50.701	1	30
Personaleforsikringer	51.266	40	30
Personaleannoncer	0	0	40
Regulering af feriepenge	-65.015	-10	0
Personaleomk. arkæologi ovf. til udg. Kap. 8 arb.	-4.480.532	-5.155	0
Personaleomk. administration ovf. til udg. Kap. 8 arb.	-230.000	-210	-230
Lønandel Grathe Hede ovf. til omk. Grathe Hede	-24.874	0	0
Lønandel ovf. diverse forskningsprojekter	-126.349	-15	0
Lønandel ovf. Midtjysk jernproduktion i middelalderen	-99.850	-45	0
Lønandel ovf. udstillinger 2022 (KFR)	-14.391	-16	0
Lønandel ovf. I Fortidens Fodspor - Outdoor udstilling	-20.000	-223	0
Lønandel ovf. I Fortidens Fodspor - Events	-8.920	-42	0

	Regnskab 2022 kr.	Regnskab 2021 t.kr.	Budget 2022 t.kr.
6. Personalemkostninger - fortsat			
Lønandel ovf. I Fortidens Fodspor - Ruter	-123.620	-44	0
Lønandel ovf. vedligehold. Magasinet, fugtmåler (KFR)	-10.213	0	0
	7.322.532	6.996	7.586
7. Lokalemkostninger			
Husleje, Silkeborg Kommune	161.376	161	161
Parkering, Papirmuseet	5.170	5	5
Papirtårnet, gebyr	3.500	5	7
Husleje Konfirmandstuen BEM	5.000	8	5
Ejendomsforsikring Thorning	7.732	7	8
Ejendomsskat Grågårde	1.257	0	0
Rengøring m.v.	244.138	206	220
Anskaffelser	32.920	23	40
Reparation og vedligeholdelse	117.488	84	80
Alarmomkostninger	175.533	162	170
El, varme, vand, renovation	496.684	297	310
Istandsættelse/vedligehold. Magasin	32.288	33	0
Magasinomkostninger, driftsomk.	168.871	144	130
Konfirmandstuen Thorning, ombygning	0	23	0
Årsregulering delvis moms	23.633	-16	0
	1.475.590	1.142	1.136
8. Samlingers forvaltning			
Bøger og abonnementer	15.167	13	25
Varer, ydelser, inventar og anskaffelser	19.029	49	10
Forsikringer	28.889	28	30
	63.085	90	65
9. Omkostninger kapitel 8 arbejde - Arkæologi			
Andel personaleomk. Kap. 8 arbejde	4.480.532	5.154	*
Andel personaleomk. administration	230.000	210	230
Fremmede tjenesteydelser	2.433.454	2.586	*
Konserveringsarbejde, internt	86.061	0	50
Varekøb	34.318	144	*
Anskaffelser	30.482	229	*
Service på udstyr	59.579	52	85
Hosting IT	21.694	0	0
Telefon (undersøgelser)	20.640	41	30
Negative renter kassekredit, ark. Andel	21.429	0	20
Bildrift + drift skurvogne	34.615	31	30
Forsikringer	2.637	2	4
	7.455.441	8.449	<i>Total ikke budg.</i>
10. Konservering			
Varekøb og ydelser	1.749	0	0
Anskaffelser	0	2	10
Indtægtsdækket arbejde for arkæologien	-86.061	0	-50
	-84.312	2	-40
11. Forskning			
Midtjysk jernproduktion i middelalderen og renæssancen	143.455	45	0
Alling Kloster 2022, pers.omk., maskiner, naturvidenskab	126.942 *	0	0
Glarbo II, personaleomkostninger	28.135 *	0	0
Dalsgårde II, personaleomkostninger	4.871 *	0	0
Diverse: Alling Kloster, artikelskrivning, glasproj. etc.	0	15	0
"Døden i centrum" og Kongshus, Vesterskov	0	8	0
	303.403	68	0

*Omkostninger dækkes af midler henlagt til forskning.

	Regnskab 2022 kr.	Regnskab 2021 t.kr.	Budget 2022 t.kr.
12. Udstillinger og oplysningsvirksomhed			
Formidling BEM	0	0	20
Formidling PAP	151.934	9	15
Formidling Skoletjenesten	24.808	0	15
Materialekøb, ydelser, rep. og vedligehold. m.v.	54.832	51	10
Anskaffelser	7.285	28	0
Særudstillinger	48.007	98	323
Jernaldermarked og øvrige markeder	8.058	20	20
Grathe Hede	82.786	163	0
Tollundmanden 70	0	525	0
Ny montre Tollundmanden	752.873	0	0
Kulturboost	0	57	0
Renovering Jones Stue	-462	334	0
I Fortidens Fodspor - Outdoor udstilling	333	500	0
I Fortidens Fodspor - Events	41.358	55	0
I Fortidens Fodspor - Ruter	425.320	460	0
I Fortidens Fodspor - Kommunikation	10.104	0	0
I Fortidens Fodspor - Evaluering	10.623	0	0
I Fortidens Fodspor - Færdiggørelse	-275.732	276	0
Annoncer, brochurer og årsskrift	237.041	162	230
Driftsomkostninger Arbejdermuseet, Chr. 8. Vej	13.131	10	14
	<u>1.592.299</u>	<u>2.748</u>	<u>647</u>
13. Anden oplysningsvirksomhed			
Varekøb og ydelser	6.559	0	0
Honorarer/Foredrag	26.293	29	25
	<u>32.852</u>	<u>29</u>	<u>25</u>
14. Administration og fællesomkostninger			
Kontorartikler	26.969	26	25
Anskaffelser	92.263	21	35
Anskaffelser IT + IT udg. i øvrigt	202.419	94	135
Forsikringer	9.118	6	8
Telefon	42.411	60	60
Servicegebyrer Dataløn, kopimaskiner etc.	35.054	37	40
Gebyr bank, korttransaktioner, porto etc.	36.767	36	28
Kontingenter og abonnementer	49.566	52	50
Revision og regnskabsmæssig assistance	78.392	65	70
Diverse omkostninger i.f.m. frivillige	11.456	10	25
Repræsentation og mødebespisning	42.875	24	30
Tab på debitorer (Regatta)	25.000	0	0
Renter kassekredit (negativ rente)	46.739	45	40
Renter kassekredit (negativ rente), ark. andel	-21.429	0	-20
Realiseret gevinst/tab værdipapirer	0	51	0
Urealiseret gevinst/tab værdipapirer	460.889	-64	0
Årsregulering delvis moms	11.817	-8	0
	<u>1.150.306</u>	<u>455</u>	<u>526</u>

	Regnskab 2022 kr.	Regnskab 2021 t.kr.
15. Bankindestående		
Jyske Bank 7170 154383-8, foliokonto	2.842.044	1.898
Jyske Bank 7170 298764-6, kortkøb	31.602	33
Jyske Bank 5057 101198-5, opsparing	427.369	431
Jyske Bank 7418 108990-0, Jyske Investering	179	-1
	<u>3.301.194</u>	<u>2.361</u>
16. Aktier / investeringsbeviser <i>(til kursværdi i 2022)</i>		
Jyske Bank, 140 stk.	63.182	47
Investeringsbeviser, 24.381 stk.	2.220.617	2.570
	<u>2.283.799</u>	<u>2.617</u>
17. Tilgodehavender		
Debitorer SIM/BEM og PAP	131.915	169
Debitorer ARK	1.669.011	6.102
Igangværende arbejde ARK	1.348.079	1.036
Lønrefusioner	195.277	63
SLKS, Grathe Hede	82.786	163
SLKS, honorar vedr. MUD	16.688	0
Nordea Fonden, I Fortidens Fodspor	212.006	0
Augustinus Fonden, ny montre Tollundmanden	500.000	
Forudbetalte omkostninger	0	165
	<u>4.155.762</u>	<u>7.698</u>
18. Materielle anlægsaktiver		
Bygninger, Højgårdsvej 29, Thorning, Kjellerup	1.726.138	1.763
Årets afskrivninger	-36.726	-37
Grund, Højgårdsvej 29, Thorning, Kjellerup	369.500	370
	<u>2.058.912</u>	<u>2.096</u>
19. Henlæggelse til investeringer og istandsættelser		
Indtægt i 2008 vedr. salg af montrér	158.400	158
Henlagt i 2011	100.000	100
Saldo pr. 31.12.22	<u>258.400</u>	<u>258</u>
20. Henlæggelse til formidling		
Henlagt i 2009 til formidling	300.000	300
Henlagt i 2012 til udstillinger og oplysningsvirksomhed	85.000	85
Anvendt i 2013, ny hjemmeside	-120.000	-120
Anvendt i 2015, udstillingen "Undervejs"	-120.000	-120
Henlagt i 2020 til formidling	127.070	127
Saldo pr. 31.12.22	<u>272.070</u>	<u>272</u>
21. Henlæggelse til forskning		
Henlagt i 2012 til forskning	500.000	500
Anvendt i 2015, Grathe Hede	-50.000	-50
Anvendt i 2015, artikel om Vikingetiden	-50.000	-50
Anvendt i 2016, KUML artikel	-38.980	-39
Anvendt i 2016, Grathe Hede	-19.238	-19
Anvendt i 2016, Digitalisering Vinding	-15.920	-16
Anvendt i 2016, Borgprojekt	-13.500	-14
Anvendt i 2017, vedr. Vinding	-59.528	-59
Henlagt i 2018 til forskning	104.973	105
Henlagt i 2019 til forskning	30.000	30

	Regnskab 2022 kr.	Regnskab 2021 t.kr.																		
21. Henlæggelse til forskning - fortsat																				
Anvendt i 2020 til "Døden i centr." og Kongshus Vestersk.	-14.039	-14																		
Anvendt i 2021 til forskning	-22.596	-23																		
Anvendt i 2022, se note 11) til dette regnskab	-159.948	0																		
Saldo pr. 31.12.22	<u>191.224</u>	<u>-37</u>																		
22. Henlæggelse til investeringer i arkæologien																				
Henlagt i 2019	50.000	50																		
Henlagt i 2020	587.855	588																		
Henlagt i 2021	458.583	458																		
Henlagt i 2022	126.485	0																		
Saldo pr. 31.12.22	<u>1.222.923</u>	<u>1096</u>																		
23. Henlæggelse til investeringer i administrationen																				
Henlagt i 2019	<u>20.174</u>	20																		
24. Henlæggelse til Museumsudvikl./Ombygningspl.																				
Henlagt i 2022	<u>318.000</u>	0																		
25. Øvrig egenkapital																				
Primosaldo	4.226.060	3.943																		
Overført af årets resultat	0	260																		
Overført fra henlagt forskning	56.687	23																		
Saldo pr. 31.12.22	<u>4.282.747 *</u>	<u>4.226</u>																		
<i>*Heraf udgør værdi af materielle anlægsaktiver kr. 2.058.912</i>																				
26. Øvrige skyldige omkostninger																				
ATP, A-Skat, AM-Bidrag	23.158	27																		
AMP	5.609	6																		
Mellemregning Personaleforening	13.615	11																		
Momsafregning	482.604	1.122																		
Diverse skyldige poster (se nedenfor) *	185.585	212																		
Skyldige kreditorer	1.065.571	571																		
Mellemregning Blicheregns Museumsforening	200	5																		
Øremærket sponsorat Papirmuseet	23.196	23																		
	<u>1.799.538</u>	<u>1.977</u>																		
27. Forudmodtaget til færdiggørelse af projekter																				
Afsat til færdiggørelse af Kap. 8 arbejde, beretning etc.	2.369.322	4.823																		
Afsat til færdiggørelse af Uddannelsesudgravning	42.141	42																		
Afsat til færdiggørelse Grathe Hede	194.750	195																		
Afsat til færdiggørelse I Fortidens Fodspor	0	295																		
Afsat til færdiggørelse proj. Mio. TM, TM 70	0	178																		
	<u>2.606.213</u>	<u>5.533</u>																		
28. Forudbetalte indtæger																				
L.C. Lauritzens Familiefond, øremærket Papirmuseet	88.000	88																		
Midtjysk jernproduktion i middelalderen og renæssancen	185.500	329																		
	<u>273.500</u>	<u>417</u>																		
* <table> <tbody> <tr> <td>Refundering billetter Rane</td> <td style="text-align: right;">1.340</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Samlet betaling 4. kvrt.</td> <td style="text-align: right;">48.657</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Skyldig timeløn</td> <td style="text-align: right;">50.704</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Skyldig kørsel</td> <td style="text-align: right;">4.884</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Skyldig revision</td> <td style="text-align: right;">80.000</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;"><u>185.585</u></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>			Refundering billetter Rane	1.340		Samlet betaling 4. kvrt.	48.657		Skyldig timeløn	50.704		Skyldig kørsel	4.884		Skyldig revision	80.000			<u>185.585</u>	
Refundering billetter Rane	1.340																			
Samlet betaling 4. kvrt.	48.657																			
Skyldig timeløn	50.704																			
Skyldig kørsel	4.884																			
Skyldig revision	80.000																			
	<u>185.585</u>																			

**REGNSKABSMÆSSIG NOTE BYGHERREBETALTE ARKÆOLOGISKE UNDERSØGELSER,
MUSEUM SILKEBORG 2022****Direkte udgifter, knyttet til den enkelte undersøgelse:**

Maskinkraft, konservering, fremmede tjenesteydelser	2.519.515
Personale	4.480.532

Direkte udgifter, ikke knyttet til den enkelte undersøgelse:

Diverse udstyr og forbrugsmaterialer	225.394
--------------------------------------	---------

Indirekte udgifter:

2.227.250 *

I alt

9.452.691

**Heri er indeholdt 230.000,- kr. til personaleudg. administration.*

UDREGNING AF INDIREKTE UDGIFTER ARKÆOLOGI, MUSEUM SILKEBORG 2022

22	Personaleomkostninger		12.461.282
	Faglige formål		10.338.731
	Heraf arkæologi		4.480.532
	Andre faglige formål		5.858.199
	Understøttende formål	2.122.551	
28	Lokaleomkostninger	1.349.561	
58	Administration	1.124.996	
70	Husleje, museet og magasiner	175.046	
72	Renteudgifter	<u>46.739</u>	
	Indirekte udgifter i alt	<u>4.818.893</u>	
	Antal faglige timer, museet i alt	40.965	
	Heraf arkæologi	18.875	
	Indirekte udgift pr. time		
	4.818.893 : 40.965		118
	Indirekte udgift, arkæologi		
	18.875 x 118	<u>2.227.250</u>	